

Голові спеціалізованої вченої ради  
захисту дисертації на здобуття доктора філософії  
доктору наук з державного управління, професору Маріупольського  
державного університету  
Андрію СТОЙЦІ

### **ВІДГУК**

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, доцента Євсюкової Оксани Володимирівни на дисертацію Ломакіної Тетяни Анатоліївни на тему «Механізм комунікаційної взаємодії суб'єктів державного та недержавного секторів у системі публічного управління в Україні», подану до захисту в разову спеціалізовану вчену раду ДФ 12.093.011 Маріупольського державного університету на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

### **Актуальність теми дисертації**

Дослідження даної проблематики, пошук шляхів її розв'язання зумовлені вимогами і реаліями нашого часу та науковими потребами сучасного розвитку у публічній сфері. У умовах нестабільного і непрогнозованого середовища питання взаємодії державного та недержавного секторів, комунікації держави зі своїми громадянами та іншими зацікавленими сторонами набуває дедалі більшого значення. Ефективний і дієвий механізм взаємної комунікації, що сприятиме демократичному розвитку української держави та просуванню до членства в ЄС, необхідний усім зацікавленим сторонам. Комунікаційна взаємодія допомагає забезпечити внутрішню комунікацію всередині адміністративної системи та зовнішню комунікацію, яка має залучати громадян та інші заінтересовані сторони до процесу змін.

Це стосується популяризації суспільно-політичних норм, традицій і цінностей, підвищення рівня компетентності громадян та забезпечення доступу до освітньої, культурної, розвиваючої та профілактичної інформації. Тому важливим є, особливо у період війни та відбудови України, вивчення питань розвитку комунікаційної взаємодії суб'єктів державного і недержавного секторів і включення їх до порядку денного публічної політики України.

### **Зв'язок дисертаційного дослідження із науковими програмами, планами, темами**

Дисертаційне дослідження відповідає основним напрямкам наукових досліджень Маріупольського державного університету. Основні результати дослідження отримано під час виконання науково-дослідної роботи за темою: «Публічне управління для сталого територіального розвитку» (2018-2024) (номер державної реєстрації 0118U001700), де автором дослідження розвинуто роль і місце нормативно-правових, організаційних, просвітницьких, методичних та інформаційних засад комунікаційної діяльності в публічному управлінні України для переходу до сталого розвитку.

### **Ступінь обґрунтованості та достовірність наукових положень, висновків і наукових рекомендацій, сформульованих у дисертації**

Дисертація Ломакіної Тетяни Анатоліївни підготовлена на основі комплексного, системного підходу до предмету дослідження. Обґрунтованість наукових положень підтверджується проведенням автором аналізом наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених, логікою та чітко поставленими завданнями, опрацюванням великої кількості статистичних, аналітичних та нормативно-правових матеріалів.

Оцінюючи зміст дисертаційної роботи, можна стверджувати, що сформульовані наукові положення та пропозиції належать особисто автору, а їх наукова новизна є достовірною, відповідно до представлених у роботі доказів, створених за допомогою загальнонаукових та статистичних принципів, методів та прийомів комплексних досліджень, а висновки та практичні рекомендації, відповідають темі даного дослідження та мають відповідний рівень обґрунтованості і високий ступінь достовірності.

У дисертаційній роботі чітко сформульовано мету і завдання дослідження, які узгоджуються та послідовно розкриваються у взаємопов'язаних розділах. Дисертаційна робота має логічну структурну будову, засновується на ґрунтовному підході щодо формування теоретико-методичних засад та науково-практичних рекомендацій удосконалення механізмів комунікаційної взаємодії суб'єктів державного та недержавного секторів, що сприятиме узгодженню процесів комунікаційної діяльності з очікуваними стратегічними результатами, вимірюванню ефективності державних комунікацій і комунікаційної взаємодії між заінтересованими сторонами у системі публічного управління в Україні.

У ході дослідження у дисертаційній роботі для вирішення поставлених завдань використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання: зокрема: історичний, термінологічний методи та метод абстрагування, методи аналізу і синтезу, порівняльний аналіз, методи систематизації та узагальнення, методи абстрактно-логічного аналізу, інтегрований підхід, комплексний підхід та метод узагальнення і структурно-функціональний метод, інші наукові методи.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативно-правові акти державних органів влади, офіційні дані Державної служби статистики України та міжнародних організацій; монографії та наукові статті провідних вітчизняних і зарубіжних учених у галузі публічного управління та адміністрування, матеріали звітності суб'єктів державного та недержавного секторів і результати проведених автором наукових досліджень, матеріали науково-практичних конференцій, також у роботі широко використані матеріали міжнародних нормативно-правових документів. Реалізація пропозицій сприятиме створенню ефективних механізмів комунікаційної взаємодії державного та недержавного секторів у публічній сфері, що ґрунтуватимуться на поглибленні знань про зростаючу потребу в постійній комунікації задля сталого демократичного врядування в Україні.

Загалом аналіз дисертації Ломакіної Т.А дозволяє стверджувати про достатній ступінь обґрунтованості та наукову достовірність отриманих результатів.

### **Практичне значення одержаних результатів**

Практична цінність одержаних у дисертаційній роботі результатів полягає в тому, що вони спрямовані на вдосконалення комплексних механізмів комунікаційної взаємодії суб'єктів державного і недержавного секторів в системі публічного управління та пріоритетних напрямів процесів комунікаційної взаємодії заінтересованих сторін в публічному управлінні з урахуванням європейського досвіду. Отримані під час дослідження наукові результати й пропозиції доведено до рівня конкретних практичних рекомендацій для використання в діяльності органів державного і недержавного секторів та Маріупольського державного університету.

Достовірність практичних розробок автора підтверджується відповідними довідками. Враховуючи це, зроблено висновок, що одержані результати дослідження є достовірними.

### **Оцінка ідентичності анотації та основних положень дисертації**

Оцінка змісту анотації та основних положень тексту дисертації Тетяни Анатоліївни Ломакіної, дає підстави стверджувати, що вони повністю ідентичні за темою, об'єктом, предметом, проблематикою, положеннями, новизною, висновками до розділів та за загальними висновками. Тобто, загалом, зміст анотації ідентичний положенням дисертації й достатньо повно розкриває її. Робота відповідає вимогам, викладеним у Постанові № 44 Ради Міністрів України від 1 грудня 2022 року. Дисертаційна робота Ломакіної Т.А. перевірена на унікальність тексту за допомогою он-лайн сервісу пошуку плагіату "Unicheck", що не виявило порушень академічної доброчесності.

### **Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації**

Позитивно оцінюючи отримані результати дисертаційного дослідження Ломакіної Т.А., підкреслюючи їх наукову та практичну цінність, водночас варто визначити дискусійні положення та окремі рекомендації, а саме:

1. На ст. 36-37 теоретичного дослідження, дисертантка зазначає, що вивчення сутності та змісту державних комунікацій неможливе без визначення основних її моделей та виокремлює основні з них. Бажано було б провести аналіз моделей, та акцентувати увагу на принципах і особливостях зазначених моделей у практичній діяльності органів публічного управління.

2. У дослідженні автором запропоновано модель комунікаційної взаємодії суб'єктів державного та недержавного секторів. Вважаємо, що враховуючи сучасні тренди, бажано було б орієнтуватися на класичні теорії, бо вони є фундаментом розвитку державних комунікацій, а саме на моделі Шеннона та Вівера, Лотмана, а також модель комунікації «вгору» та «вниз» Харольда Лассвелла. Доцільно було б з'ясувати особливості методу політичної комунікації в контексті взаємодії управлінців та політиків (це теорія Карла Дойча), тому що державні управлінці можуть застосовувати ці принципи для покращення взаємодії зі спільнотами і громадами, з якими вони працюють.

3. Заслугує на увагу авторський підхід до системи електронних петицій, це дійсно важливий крок для демонстрації відкритості публічної політики, що показує готовність влади дослухатися до думки громадян, або аргументовано пояснювати прийняті рішення чи дії, або бездіяльність. Але бажано було б навести більш повну фактографічну інформацію як працюють електронні петиції в сфері публічної політики, навести приклади форм, звернення громадян.

4. На наш погляд, в процесі дослідження комунікаційних моделей взаємодії державних та недержавних суб'єктів в публічному управлінні, проведено ґрунтовний аналіз. Але робота значно виграла, якщо б автор виокремив рівні комунікативних відносини з урахуванням особливостей комунікативної взаємодії. Це б дозволило окреслити підходи щодо класифікації рівнів комунікативної взаємодії.

Дані зауваження має рекомендаційний характер, направлений на самовдосконалення і розвиток власних компетенцій дисертанта. Вказані дискусійні положення та побажання відображають власну наукову позицію опонента і не знижують загальної позитивної оцінки роботи.

**Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам.** Дисертаційна робота Ломакіної Тетяни Анатоліївни «Механізм комунікаційної взаємодії суб'єктів державного та недержавного секторів у системі публічного управління в Україні» є самостійним, завершеним науковим дослідженням. Актуальність обраної автором теми дослідження, обґрунтованість наукових положень та висновків і запропонованих рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність, достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях, свідчать про високу якість проведення дослідження.

Вищезазначене дозволяє зробити загальний висновок про те, що дисертаційна робота Ломакіної Т.А. на тему: «Механізм комунікаційної взаємодії суб'єктів державного та недержавного секторів у системі публічного управління в Україні», повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, який затверджено постановою КМУ від 12.01.2022 № 44, а її автор - Ломакіна Тетяна Анатоліївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

**Офіційний опонент:**

доктор наук з державного управління,  
доцент, професор кафедри публічного управління, менеджменту  
інноваційної діяльності та дорадництва Національного університету  
біоресурсів і природокористування України

Оксана Євсюкова

23 листопада 2023 року

